

Barbara Kryś-Pabis

"Management. Zarys zarządzania małą firmą", L. H. Haber, Kraków 1998 : [recenzja]

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 8, 179-182

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

BARBARA KRYŚ-PABIS

L. H. Haber, *Management. Zarys zarządzania małą firmą*,
Kraków 1998, wyd. IV. s. 250

Zarządzanie jest, jak wiadomo, rodzajem praktycznej działalności kierowniczej, ale jednocześnie dziedziną wiedzy, która cieszy się w świecie współczesnym dużym uznaniem, zwłaszcza w państwach wysoko rozwiniętych pod względem ekonomicznym. Naukowe refleksje na temat kierowania dużymi organizacjami gospodarczymi rodziły się już w XIX wieku, ale dynamiczny rozwój nauk o organizacji i zarządzaniu nastąpił w wieku XX. Powstało wiele naukowych teorii zarządzania, przeprowadzono także liczne badania empiryczne, które zaowocowały tysiącami prac naukowych.

W Polsce, przechodzącej głębokie przemiany ekonomiczno-społeczne związane z transformacją ustrojową państwa, omawiana gałąź nauki przeżywa intensywny rozwój. Słusznie zauważa B. Gliński, że partnerzy Polski z Zachodu zalecają nam pilnie inwestować w ten obszar działalności (B. Gliński 1992, s. 31-32).

Z poprawą zarządzania łączy się postęp w wielu dziedzinach naszego życia i działalności nie tylko w sferze przemysłu, finansów, komunikacji, ale także w usługach społecznych: ubezpieczeniach społecznych, służbie zdrowia, oświacie, kulturze itp. Dodajmy, że zarządzanie stało się jednym z najbardziej popularnych kierunków studiów wyższych zarówno w uczelniach państwowych, jak też prywatnych. Powstały na uczelniach nowe jednostki organizacyjne – wydziały, instytuty, katedry skupiające liczne zespoły pracowników podejmujących nie tylko różnorodne badania naukowe, ale także przekazujących swą wiedzę studentom.

W naukowej literaturze przedmiotu można wyróżnić w Polsce ostatniego dziesięciolecia jakby dwa okresy. W pierwszym następowała adaptacja osiągnięć uczonych krajów zachodnich zwłaszcza Stanów Zjednoczonych AP i Europy na grunt polski owocująca wydawaniem monu-

mentalnych dzieł dotyczących kierowania i zarządzania (J. A. F. Stoner, Ch. Wankel, 1996, J. A. E. Stoner i wsp., 1999). Szybko jednak polscy uczeni zaczęli nie tylko wzbogacać dotychczasowe teorie zarządzania, ale także tworzyć oryginalne koncepcje dostosowane do rodzimych przekształceń ustrojowych (A. K. Koźmiński, W. Piotrowski, 1995).

Recenzowana praca Lesława H. Habera jest tego najlepszym przykładem. Autor to wytrawny znawca problematyki zarządzania. Doktoryzował się i habilitował na Uniwersytecie Jagiellońskim, obecnie jest profesorem w Akademii Górniczo-Hutniczej i Profesjonalnej Szkole Biznesu w Krakowie. Jest autorem licznych publikacji naukowych w dziedzinie zarządzania, a omawiana tu publikacja jest podsumowaniem dotychczasowego dorobku naukowego i wnosi do omawianej problematyki nowe wartości. Zwróćmy uwagę, że poświęcona jest tematyce zarządzania małą firmą. Jest to zagadnienie szczególnie aktualne w Polsce, gdzie powstaje – również upada – setki małych firm. Wydaje się, że kierownicy tych organizacji znajdą w opracowaniu L. H. Habera wiele cennego teoretycznego i praktycznego materiału jak sprawnie nimi kierować, aby osiągnąć sukces ekonomiczny.

Autor, jak słusznie zauważają recenzenci książki, prezentuje jedną z najbardziej popularnych koncepcji zarządzania – orientację humanistyczną, której twórcy ów sukces upatrują głównie w umiejętnościach kierowania zespołami ludzkimi, ich umiejętnym motywowaniu do wykonywania zadań firmy.

Praca składa się z dziesięciu integralnie połączonych ze sobą rozdziałów.

W pierwszym autor w syntetyczny i przystępny sposób prezentuje podstawowe pojęcia z dziedziny managementu, które należałoby poznać, by czuć się kompetentnym. Drugi rozdział pokazuje ewolucję refleksji na temat zarządzania od wiedzy praktycznej do naukowej.

W rozdziale trzecim autor podejmuje już rozważania dotyczące stosowania wybranych technik zarządzania w praktyce, próbując odpowiedzieć na pytanie, jak przy pomocy tych metod usprawnić działalność firmy. Rozdział czwarty jest prezentacją sylwetki menedżera. Autor podejmuje tu znane dla teoretyków zarządzania problemy, jak np. czy menedżer to zawód i powołanie, jak zostać dobrym kierownikiem, a tak-

że - co uważam za szczególnie istotne w polskich warunkach młodej demokracji – jak można pogodzić przedsiębiorczość z etyką.

Kolejne pięć rozdziałów pracy L.H. Haber poświęcił analizie podstawowych elementów procesu zarządzania: planowaniu, organizowaniu, zatrudnianiu, kierowaniu, motywowaniu, kontroli dając czytelnikom ogólny przegląd dotychczasowej wiedzy na temat, głównie zachodnich naukowców, ale także wprowadza swoje oryginalne przemyślenia. Również te rozdziały mają wymiar praktyczny.

Najciekawsze są trzy kolejne rozdziały, w których autor dokumentuje swoją humanistyczną orientację w zarządzaniu. Poświęcone są one pracownikom – najważniejszym według autora osobom w każdej firmie. Ta część pracy świadczy także o gruntownej wiedzy socjologicznej i psychologicznej autora, który uświadamia każdemu kierownikowi firmy, że prawidłowe wykorzystanie zasobów ludzkich, ale także dostrzeganie złożonych problemów każdego pracownika, grup społecznych w firmie a w końcu całego personelu są nieodzownym warunkiem osiągnięcia sukcesu ekonomicznego.

Książka kończy się podsumowaniem, które można w całości akceptować, a które autor nazywa aktywami firmy. Są nimi:

- aprobatą otoczenia jako podstawa podjęcia działalności gospodarczej,
- identyfikacja personelu z firmą, co stanowi o sprawności organizacyjnej,
- integracja personelu,
- efektywność pracy jako wynik sprawnego kierowania,
- optymalność zysku jako wynik prewencyjnych działań kontrolnych,
- satysfakcja z pracy personelu i samego menedżera, co jest efektem oddziaływania motywacyjnego wszystkich funkcji zarządzania,
- produktywny i efektywny przedsiębiorca i menedżer to całością wiedzy i praktyki managementu.

Tych kilka syntetycznych wskazań nie zamyka teoretycznego i praktycznego wymiaru książki. Autor bowiem, ze skromnością, daje do zrozumienia, że nie wyczerpał wszystkich problemów i zachęca czytelnika do dalszej lektury.

Przechodząc do uwag o charakterze ogólnym, warto zwrócić uwagę

na przystępność wykładu autora i kształt graficzny recenzowanej książki. Jej lekturę ułatwiają liczne zestawienia graficzne, a przede wszystkim plastycznie opracowane wykresy, obrazowo przedstawiające różne problemy zarządzania. Wiele teoretycznych zagadnień autor popiera przykładami funkcjonowania firm w praktyce. Najważniejsze zagadnienia zostały wyodrębnione na początku rozdziałów z sugestią dla czytelnika, co wiedzieć powinien po ich lekturze.

Recenzowana praca oparta została na bogatej literaturze przedmiotu, którą autor przedstawił w bibliografii. Uświadamia ona, że teorie zarządzania czerpią z dorobku innych nauk: psychologii, socjologii, prakseologii prawa, pedagogiki pracy, ogólnej teorii zarządzania, etyki itd. Zarządzanie jest więc nauką o charakterze interdyscyplinarnym, rozwijającą się na styku z innymi współczesnymi naukami i może to jest wielką szansą dla tej stosunkowo młodej nauki.

Należy podkreślić ogromne walory dydaktyczne opracowania. Przystępny tok wywodu autora czyni ją przydatną i cenną dla studentów, jak również kierowników różnych firm państwowych i prywatnych zarówno doświadczonych menedżerów jak też początkujących i to o różnym poziomie wykształcenia. Recenzowaną pracę należy postawić w rzędzie najcenniejszych polskich publikacji ostatnich lat z dziedziny zarządzania.

Literatura

Gliński B., 1992, *O zarządzaniu i rządzeniu (wprowadzenie do nowego nurtu badań)*, „Organizacja i Kierowanie”, nr 1-2, s. 31-32.

Stoner J. A. F., Wankel Ch., 1996. *Kierowanie*, Warszawa.

Stoner J. A. F., Freeman R. E., Gilbert D.R., JR., 1999. *Kierowanie*, Warszawa.

Zarządzanie Teoria i praktyka, 1995. Pod red. A. K. Koźmińskiego, W. Piotrowskiego, Warszawa.